

Список використаних джерел

1. Ukraine : Health Systems in Action one-pager / European Observatory on Health Systems and Policies, WHO Europe, 2024. URL: https://eurohealthobservatory.who.int/docs/librariesprovider3/publicationsnew/ukraine---hsia-one-pager.pdf?sfvrsn=ecf50a48_1
2. World Health Organization, World Bank. Health financing in Ukraine: reform, resilience and recovery. Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2024. URL: <https://iris.who.int/items/9992d66d-1ca9-468b-9257-94821a068d09>
3. New WHO report outlines concrete steps to make health care more accessible for people in Ukraine / World Health Organization. 15.06.2023. URL: <https://www.who.int/europe/news/item/15-06-2023-new-who-report-outlines-concrete-steps-to-make-health-care-more-accessible-for-people-in-ukraine>
4. Habicht J., Hellowell M., Kutzin J. Sustaining progress towards universal health coverage amidst a full-scale war: learning from Ukraine // Health Policy and Planning. 2024. Vol. 39, No. 7. P. 799–802. URL: <https://academic.oup.com/heapol/article/39/7/799/7690000>
5. Ukraine: review of health financing reforms 2016–2019 / World Health Organization, World Bank. Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2019. URL: <https://iris.who.int/handle/10665/346328>
6. World Health Organization, World Bank. Health financing in Ukraine: reform, resilience and recovery. Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2024. URL: <https://iris.who.int/items/9992d66d-1ca9-468b-9257-94821a068d09>

Ніколаєнко А.К.,
здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
Державний університет «Житомирська політехніка»

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ТА УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ

Оцінка ефективності антикорупційної політики потребує комплексного підходу, що поєднує аналіз нормативно-правового забезпечення, інституційної спроможності та суспільного сприйняття корупції. Формальне закріплення антикорупційних механізмів саме по собі не гарантує їх реальної дієвості, оскільки результативність значною мірою залежить від рівня практичної імплементації, адміністративної культури та здатності державних інституцій забезпечувати належний контроль і відповідальність.

У сучасних умовах особливого значення набуває порівняльний аналіз національних систем публічної доброчесності у співставленні з міжнародними стандартами. Такий підхід дозволяє не лише виявити сильні та слабкі сторони державної антикорупційної архітектури, але й визначити ключові напрями її вдосконалення. Для України це є особливо актуальним у контексті інтеграції до європейського правового простору, а також з огляду на необхідність посилення довіри суспільства до державних інститутів.

З огляду на зазначене, доцільним є дослідження не лише формального рівня нормативного регулювання антикорупційних інструментів, але й фактичних результатів їх функціонування. Саме поєднання інституційного аналізу з оцінкою суспільних індикаторів – зокрема рівня сприйняття та особистого досвіду корупції – дозволяє сформулювати об'єктивне уявлення про реальний стан антикорупційної політики.

У цьому контексті особливо показовим є порівняння динаміки суспільних оцінок корупції та змін у поширеності корупційних практик. Таке співставлення дає змогу виявити не лише тенденції трансформації корупції, але й оцінити, наскільки антикорупційні реформи впливають на повсякденний досвід громадян. Саме ці аспекти становлять основу подальшого аналізу ефективності системи публічної доброчесності в Україні та її відповідності міжнародним стандартам.

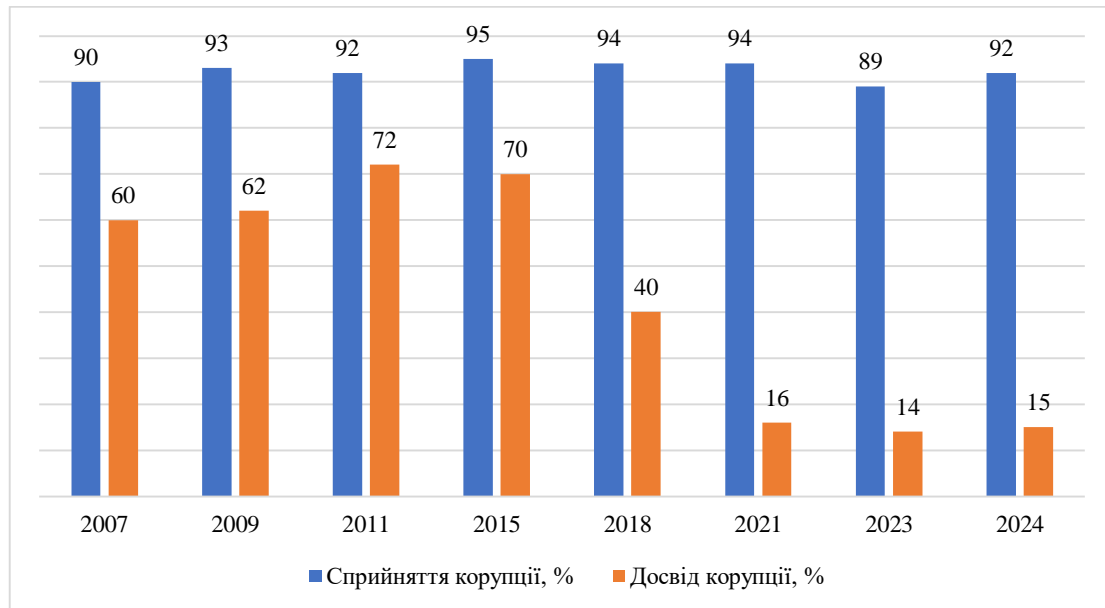

Рис. 1. Динаміка сприйняття та досвіду корупції в Україні, 2007-2024 рр. [1]

Протягом усього досліджуваного періоду встановлено, що рівень сприйняття корупції залишається стабільно високим, коливаючись у межах 89-95%. Це вказує на стійке уявлення громадян про поширеність корупції в суспільстві, незалежно від змін у фактичному рівні її проявів.

Динаміка показника особистого досвіду корупції показує виразну тенденцію до зниження. Якщо у 2007-2015 роках частка громадян, які стикалися з корупцією, становила близько 60-70%, то починаючи з 2018 року спостерігається різке скорочення цього показника до 40%, а у 2021-2024 роках до 14-16%. Така динаміка свідчить про зменшення поширеності повсякденних корупційних практик, зокрема у сфері надання публічних послуг.

Особливо показовим є розрив між високим рівнем сприйняття корупції та значно нижчим рівнем особистого досвіду, який суттєво посилюється після 2018 року. Це може свідчити про трансформацію характеру корупції від побутових форм до більш латентних, інституційних проявів, а також про вплив інформаційного середовища на формування суспільних оцінок.

Отже, результати проведеного дослідження засвідчують, що антикорупційна політика країн ОЕСР характеризується високим рівнем нормативно-правового забезпечення ключових інструментів публічної доброчесності. Водночас у більшості сфер простежується системний розрив між формальним регулюванням та практичною реалізацією відповідних механізмів, що знижує їх ефективність. Найбільш вираженим цей дисбаланс є у сферах внутрішнього контролю, декларування інтересів та фінансової прозорості політичних суб'єктів.

Порівняльний аналіз свідчить, що система публічної доброчесності в Україні загалом відповідає міжнародним стандартам за рівнем нормативного регулювання, однак ефективність її функціонування обмежується недостатнім рівнем імплементації відповідних механізмів. Найбільш проблемними залишаються сфери врегулювання конфлікту інтересів, політичного фінансування та забезпечення прозорості публічної інформації.

Водночас динаміка сприйняття та досвіду корупції в Україні вказує на збереження високого рівня її суспільного сприйняття за умов зниження частки громадян, які безпосередньо стикалися з корупційними проявами, що свідчить про зростання латентності та інституційного характеру корупції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корупція в Україні 2024: розуміння, сприйняття, поширеність. Аналітичний звіт за результатами опитування населення та бізнесу. URL: Київ, 2024. <https://dap.nazk.gov.ua/uploads/osr-83/sources/380-111340470-67a239fc55bdd.pdf>